

AIKAA MUILLE

Teksti ANNI TEPPÖ Kuvat TUUKKA KIVIRANTA

Suomalaiset ovat innokkaita antamaan vapaa-aikaansa muiden hyväksi. Kansainvälisessä vertailussakin suomalaiset ovat hyvin aktiivisia vapaaehtoistoimijoita. Vapaaehtoiset ovat erittäin tärkeitä sosiaali- ja terveysjärjestöille – kuten vaikkapa Neuroliitolle ja sen jäsenyhdistyksille. Melkein puoli miljoonaa suomalaista on mukana sote-järjestöjen vapaaehtoistoiminnassa. On laskettu, että palkallisena työnä tämä merkitsisi 21 000 henkilön vuoden työpanosta.

Kirsti Salminen Turun yliopistosta on tutkinut tuoreessa pro gradu -työssään kolmannella sektorilla esiintyvien vapaaehtoistyöntekijöiden arvoja, motiiveita ja etiikkaa. Tutkimuksen mukaan motiiveina tehdä vapaaehtoistyötä on vähäosaisten auttaminen, elämänsisällön parantaminen ja ystävyyssuhteiden saanti. Vapaaehtoistyöhön sitoudutaan ja siihen ollaan valmiita antamaan aikaa ja omia varoja. Etiikkaan liittyen vastaukset sisälsivät lähimmäisenrakkautta ja vähempiosaisten auttamista.

Vapaaehtoistyö on tärkeä osa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja Salminen uskoo, että sen merkitys vain kasvaa tulevaisuudessa yhteiskunnan resursien vähentymisen myötä.

– Yhteiskunnan tulisi mahdollistaa se, että jokainen, joka haluaa, voi osallistua vapaaehtoistyöhön siten, ettei se alentaisi kotitalouden tuloja. Esteitä vapaaehtoisuudelle, kuten viranomaisten luomat esteet tai lait ja tukikeskusten puute, tulisi myös madaltaa, Salminen toteaa.

Vapaaehtoiset vievät Merenpisaran asukkaita muun muassa retkille ja ulos luonnosta nauttimaan. Vapaaehtoiset vasemmalta: Heikki Merikallio, Tarja Feinberg ja Maaret Ropponen.

Vapaaehtoiset tuovat väriä ja elävyyttä

Neuroliiton palvelutalo Merenpisaran toimintaan vapaaehtoiset otetaan avosylin vastaan. Helsingissä Arabianrannassa sijaitsevalla palvelutalolla on tällä hetkellä seitsemän vapaaehtoista.

– Suurin osa heistä on tästä ihan läheltä. Arabianranta on kaupunginosana hyvin yhteisöllinen asuinalue, ja talkoohenkeä sekä innostusta vapaaehtoistyöhön tuntuu olevan. Ajatuksissa on markkinoida jossakin vaiheessa vapaaehtoistoimintaa aktiivisemminkin, Merenpisaran johtaja **Merja Vettenranta-Pohjanlehto** sanoo.

Vapaaehtoiset ovat asukkaiden apuna esimerkiksi retkillä, päivätoiminnassa ja kuukausittaisilla elokuvatreffeillä. Vapaaehtoiset myös tapaavat asukkaita kahden kesken ja lukevat vaikkapa kirjaa tai lehtiä.

– Vapaaehtoiset ovat järjestäneet meille tapahtumia kuten musiikkiesityksiä ja opastuksia lähiympä-

ristöön. Heidän kauttaan saimme myös liput kirjamessuille, toimintaterapeutti **Emma Blåfield** kertoo.

Blåfieldin mielestä on hienoa, että vapaaehtoiset ovat palvelutalon toiminnassa mukana omina persooninaan ja tuovat näin talon arkeen ja juhlaan väriä ja elävyyttä.

– Monet virkistystoiminnot toteutuvat vapaaehtoisten ansiosta ja heidän avullaan.

Palvelutalo on muistanut vapaaehtoisia kukittamalla heidät läheisten illoissa. Näin myös asukkaiden läheiset ovat päässeet tutustumaan heihin.

Heikki Merikallio oli ensimmäisiä Merenpisaran vapaaehtoisia ja hän on porukassa mukana edelleen. Merikallio oli vuonna 2014 juuri eläköitymässä ja mietti, miten voisi käyttää aikaansa jatkossa muiden auttamiseen.

– Asun Merenpisaran lähellä ja hain sieltä taloyhtiömme kokoukselle paikkaa. Silloinen palvelutalon

Elokuvatreffit ovat sekä vapaaehtoisten että avustettavien suosiossa. Näytöksen alkua odottivat Maaret Ropponen ja Ulla Räsänen.

”*Saan tästä vähintään sen mitä asukkaatkin. Aina kun lähdän kotiin, minulla on hyvä mieli, koska tiedän, että tekemisestäni on ollut jotain hyötyä.*”

johtaja vinkkasi, että voisin ryhtyä vapaaehtoistyöntekijäksi. Lähdin ensin tutustumaan asukkaisiin osallistumalla palvelutalon päivätoimintaan, ja se olikin hyvä tapa nähdä millaisten ihmisten kanssa olisin tekemisissä. Omassa lähipiirissäni kun ei ole vammaisia ollut.

Merikallio sanoo, että päivätoiminnan kautta oli helpompaa lähteä avustettavien kanssa esimerkiksi museoon, elokuviin tai vaikka ulos lintuja katsomaan.

– Asukkaille etsitään aktiivisesti kaikenlaista uutta toimintaa, mutta meitä ei koskaan patisteta mukaan vaan aina saa harkita osallistumisensa itse. Missään vaiheessa työstä ei ole tullut pakkoa.

Heikki Merikallio kertoo, että hänelle on syntynyt vapaaehtoistyön kautta myös syvempiä ystävyssuhteita. Hän käy palvelutalossa tapaamassa muutamia ihmisiä muinakin kuin vapaaehtoispäivinä ja ohi kulkiessaan hän saattaa piipahtaa paikalle moikkaamaan ihmisiä kahvitauon ajaksi.

– Saan tästä vähintään sen mitä asukkaatkin. Aina kun lähdän kotiin, minulla on hyvä mieli, koska tiedän, että tekemisestäni on ollut jotain hyötyä.

Elokuvatreffejä ja kukkien sidontaa

Maaret Ropponen ryhtyi vapaaehtoiseksi vuoden 2016 keväällä. Hän oli vastikään muuttanut Arabianrantaan ja pannut merkille, että lähellä on palvelutalo.

Ropponen oli jo pidempään miettinyt vapaaehtoistyötä, koska hänellä on lähipiirissään muun muassa muutama MS-tautia sairastava ihminen, osa heistä vaikeasti vammaisia. Hän oli nähnyt, millaista avuntarve voi olla.

– Nuorempana kävin 4H-kerhon kautta vanhuksilla siivoamassa ja tuntui, että nyt voisin taas tehdä jotain. Tutustuin Merenpisaran ihmisiin ensin päivätoiminnan kautta. Sen jälkeen olemme tehneet kaikenlaista: pelanneet pelejä, askarrelleet, sitoneet kukkia ja käyneet elokuvissa.

Ropponen kertoo miettineensä, miten avustettavat kokevat sen, että hän voi terveenä hypellä vaikka mölkkypeliä pelatessa miten haluaa. Enää hän ei tätä kuitenkaan mieti.

– Meidät otetaan aina ihanasti vastaan, niin asukkaiden kuin henkilökunnankin puolesta.

Tällä hetkellä Ropponen on äitiyslomalla, mutta töissä käydessään hän saattoi piipahtaa palvelutaloon vaikka etäpäivän ruokatauolla.

– Ja elokuvatreffit sopivat minulle myös hyvin, koska ne ovat ilta-aikaan.

Miksi nuori, töissä käyvä ja nyt vielä pienen lapsen äiti haluaa ja jaksaa antaa vapaa-aikaansa muille?

– Se vain tuntuu oikealta, en osaa sitä tarkemmin kuvailla. Minulla on asiat hyvin, joten voin antaa itsestäni jotain toisten hyväksi. ●